

**ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. ОДЕСА)
Кафедра гуманітарних
та соціально-економічних дисциплін**

**СУЧАСНА ОСВІТА І ПРОФЕСІЙНА
ПІДГОТОВКА ВОЇНІВ: ТРАДИЦІЇ,
ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
II Всеукраїнської щорічної
науково-практичної
конференції**

20 березня 2026 року

м. Одеса

ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. ОДЕСА)

**Кафедра гуманітарних
та соціально-економічних дисциплін**

**СУЧАСНА ОСВІТА
І ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВОЇНІВ:
ТРАДИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Матеріали
II Всеукраїнської щорічної
науково-практичної конференції**

20 березня 2026 року

**м. Одеса
2026**

*Рекомендовано до друку та до поширення мережею Інтернет вченою радою Військової академії (м. Одеса)
протокол № 12 від 24 квітня 2026 року*

Голова конференції:

ОСТАПЧУК Т. – начальник кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, полковник, кандидат педагогічних наук.

Редактори матеріалів конференції:

МАЙДАНЮК С. – доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат економічних наук, доцент;

ГАМАНЮК Л. – старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, доктор філософії.

Модератор конференції:

БІЛОНОЖКО Н. – викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, капітан.

Сучасна освіта і професійна підготовка воїнів: традиції, інновації та перспективи розвитку : матеріали II Всеукраїнської щорічної науково-практичної конференції 20 березня 2026 року. – Одеса : Військова академія (м. Одеса), 2026. – 237 с.

Збірник матеріалів II Всеукраїнської щорічної науково-практичної конференції присвячений актуальним проблемам розвитку сучасної освіти, зокрема професійної підготовки військових фахівців в умовах війни та трансформацій суспільства. У роботах учасників розглядаються питання цифровізації освіти, впровадження штучного інтелекту, інтеграції стандартів НАТО, розвитку лідерства, психологічної стійкості та вдосконалення освітніх методик. Матеріали відображають поєднання національних традицій і інноваційних підходів, спрямованих на підвищення якості військової освіти та формування компетентних і відповідальних офіцерів.

Тези доповідей, повідомлень та виступів надані в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за дотримання авторських прав, достовірність інформації, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології та інших відомостей.

© Військова академія (м. Одеса), 2026
© Кафедра ГСЕД, 2026

II Всеукраїнська щорічна науково-практична конференція

20 березня 2026 року

ОГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – ОСТАПЧУК Тарас, начальник кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, полковник, кандидат педагогічних наук.

Модератор – БЛОНОЖКО Наталія, викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, майор.

БІЛИЙ Денис, заступник начальника кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, полковник;

ГІБАЛО Олег, старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, підполковник;

КУШКО Світлана, старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, підполковник;

ЧЕРЕСЮК Світлана, викладач кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, майор;

КАДІЄВСЬКА Ірина, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, доктор філософських наук, професор;

СНІГУР Людмила, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, доктор психологічних наук, професор;

ІВАНЧЕНКО Євгенія, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, доктор педагогічних наук, професор;

БУЖИНА Ірина, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, доктор педагогічних наук, професор;

ВИСОЦЬКА Зоряна, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат філологічних наук, доцент;

КОВАЛЕНКО Алла, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат філологічних наук, доцент;

САЄНКО Ірина, доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат політичних наук, доцент;

МАЙДАНЮК Сергій, доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат економічних наук, доцент;

РАБОКОРОВКА Ганна, доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат філософських наук, доцент;

СОКУР Наталія, доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат політичних наук, доцент;

ШАГОВА Олександра, доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, кандидат педагогічних наук, доцент;

ЗМІСТ

ПРИВІТАННЯ	7
Секція 1	
«Освіта в інформаційному суспільстві»	8
Khimenes Sapata Y., Rodionov O. Acquisition of English in the Modern World of Technologies: From First Sounds to Fluent Speech	9
Атаманюк З. Вища освіта як складова соціокультурного розвитку сучасного українського суспільства	11
Вакарчук А., Єрмаков М. Дидактичний потенціал та етичні детермінанти використання ШІ-інструментів у навчальному процесі з інформатичних дисциплін	13
Горліченко А. Етичні аспекти цифровізації педагогічного процесу	15
Горліченко М., Шевченко С., Буренкова К. Шляхи підвищення якості дистанційного навчання курсантів	17
Єрмакова С., Дубінська М. Цифрова резильєнтність освітнього середовища: психологічна підтримка взаємодії «викладач-студент»	19
Жиздюк Г. Гейміфікація у сучасному освітньому середовищі: когнітивні передумови та межі ефективного використання	21
Жиздюк Г. Дидактичний потенціал цифрових платформ у системі іншомовної підготовки майбутніх офіцерів: функціональний аналіз та педагогічні обмеження	23
Калашнікова О., Гапон І., Скоробрещук Д. Цифровізація освіти як чинник трансформації методики навчання англійської мови	25
Камельчук М., Висоцька З. Функціонування української мови в умовах воєнного протистояння	27
Карастан С. Роль сучасної освіти у формуванні цінностей праці та відповідальної зайнятості населення України	29
Коломєць Д., Шагова О. Ключові компетентності офіцера відділу персоналу	31
Кужавський С., Шагова О. Діагностика навчальних досягнень з урахуванням впливу штучного інтелекту	33
Лисенко В., Білий Д. Проблеми та шляхи удосконалення використання інформаційно-аналітичної системи DELTA в підготовці майбутніх офіцерів логістів у ВВНЗ	35
Мельничук В., Висоцька З. Музика як зброя: трансформація української музичної культури в умовах повномасштабної війни	37
Нелипюк Р., Висоцька З. Діаспорна мовна традиція як дзеркало українського мовного шляху: між консервацією та оновленням	39
Петухова Т., Єрмакова С. Еволюція плакатного мистецтва: від паперового постера до цифрового воєнного мему	41
Рабокоровка Г. Розвиток інтуїції як важлива складова сучасної військової освіти	43
Рибка Н. Освіта в умовах епістемічної кризи та кризи довіри	45
Савчук Д., Висоцька З. Особливості функціонування військової лексики в сучасній українській мові	47
Тюн Я., Єрмакова С. Психологічні чинники адаптації першокурсників до умов вищої освіти в умовах війни	49
Чабан Н. Формування креативної відповідальності підприємця в освітньому просторі інформаційного суспільства	51
Чересюк С., Барановський Д. Онлайн-освіта та її вплив на розвиток мовної компетенції	53

Карастан Сергій,

здобувач PhD,

*Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», (м.Одеса)*

РОЛЬ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЦІННОСТЕЙ ПРАЦІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

У сучасному інформаційному суспільстві освіта відіграє ключову роль не лише у формуванні професійних компетентностей, а й у становленні ціннісних орієнтацій особистості. Вона стає не просто інструментом підготовки фахівців, а центральним чинником соціальної трансформації, формування громадянської свідомості, економічної культури та відповідальної поведінки на ринку праці. В Україні питання тіньової зайнятості залишається актуальним соціально-економічним викликом. За різними оцінками, частка тіньового сектору в економіці України перевищує 30 % від офіційного ринку праці, що значно знижує податкові надходження, погіршує соціальну стабільність та гальмує економічний розвиток країни.

Цифрові технології та онлайн-освіта розширюють можливості формування економічної та соціальної компетентності, дозволяють моделювати реальні економічні та соціальні процеси, оцінювати наслідки нелегальної зайнятості та стимулюють розвиток підприємницького та громадянського потенціалу молоді. Таким чином, сучасна освіта не лише забезпечує професійні знання, а й виступає платформою трансформації цінностей особистості, формування культури праці та соціально відповідальної зайнятості, що є необхідною передумовою сталого розвитку українського суспільства в умовах глобалізаційних викликів. Аналіз наукових досліджень показує, що проблемі тіньової зайнятості приділяється значна увага. Наприклад, у своїх наукових розвідках Л. Шаульська та Н. Якимова аналізують цю проблему в контексті структурних трансформацій ринку праці і виділяють низку ключових причин її поширення. Серед них – невідповідність якісних та кількісних характеристик професійної підготовки сучасним та перспективним потребам держави у висококваліфікованих кадрах, неефективність професійного вибору індивіда, обмежені можливості набуття якісної освіти та кваліфікації, недосконалі організаційно-управлінські та регулятивні механізми ринку праці, а також високі ставки оподаткування поряд із слабким контролем за їх сплатою. У цій площині дослідження підкреслює, що освіта виступає ключовим інструментом формування компетентностей та цінностей легальної праці. Автори пропонують низку напрямів подолання тіньової зайнятості, серед яких відродження економіки на інноваційних засадах, інвестиції у людський капітал через кредити, гранти та стипендіальні програми, визначення пріоритетних та перспективних професій, стабілізація попиту та забезпечення продуктивної зайнятості, а також підвищення рівня соціальної відповідальності всіх учасників соціально-трудова відносин [3].

У статті О. Любовець розглядається роль вищої освіти як чинника формування ціннісних орієнтацій української молоді. Авторка охарактеризувала поняття «цінність» та «ціннісні орієнтації», подала класифікацію базових цінностей та проаналізувала пріоритетні соціально-економічні та громадянські орієнтації молоді на основі загальнонаціональних соціологічних опитувань. Погоджуємося з висновком про те, що освіта формує у студентів загальнолюдські і громадянські цінності, морально-етичну свідомість та активну громадянську позицію. Набуті у закладах вищої освіти знання та компетентності дозволяють молодим людям формувати усвідомлене ставлення до державотворчих процесів, адекватно оцінювати політичні події та діяльність органів влади. Скорочення обов'язкового вивчення соціально-гуманітарних дисциплін, таких як політологія, соціологія, філософія, релієзнавство, негативно впливає на здатність студентів орієнтуватися в політичних процесах і формує ризик легкої піддатливості до маніпуляцій [1]. З позиції нашого

дослідження, формування цінностей праці та відповідальної зайнятості тісно пов'язане з цими процесами.

У дослідженні С. Чуччі аналізується взаємозв'язок між освітою та тіньовою економікою, зокрема вплив освіти на ухилення від сплати податків. Автор пропонує теоретичну модель, в якій індивід може розподіляти свою трудову діяльність між двома виробничими технологіями – видимою, контрольованою податковими органами, та невидимою, що дозволяє приховувати доходи. Результати показують, що підвищення рівня освіти призводить до заміщення трудових ресурсів із невидимої технології у видиму, що зменшує обсяг ухилення від сплати податків та розміри тіньової економіки. Емпіричний аналіз, проведений на даних 133 країн за період 2001–2020 років, підтвердив значну негативну кореляцію між рівнем освіти та масштабами тіньової економіки. Автор підкреслює, що освіта формує етичні установки, знання про фіскальні обов'язки та соціально відповідальну поведінку, підвищує професійні навички та спеціалізацію працівників. Таким чином, освітні стратегії, що поєднують підвищення кваліфікації, соціальної відповідальності та економічної грамотності, здатні значно впливати на поведінку населення на ринку праці і на розвиток легальної зайнятості [2].

Освіта в інформаційному суспільстві надає унікальні можливості для трансформації цінностей. Цифрові освітні ресурси та онлайн-платформи дозволяють формувати у студентів критичне мислення, навички самостійного аналізу економічних і соціальних процесів, а також усвідомлення наслідків нелегальної зайнятості. Інтеграція дисциплін, пов'язаних із фінансовою грамотністю, правовою обізнаністю та соціальною відповідальністю, стимулює формування стійких ціннісних орієнтацій на легальну працю та етичну поведінку. Молодь, яка активно користується цифровими освітніми платформами та проходить практичні тренінги з підприємництва та управління кар'єрою, демонструє більш усвідомлений підхід до вибору професійної діяльності та менше схильна до тіньових практик. Важливим аспектом є також формування у студентів відповідальності за власний професійний розвиток через проектну діяльність, онлайн-курси та соціальні ініціативи. Таким чином, сучасна освіта в Україні виконує не лише інформаційну функцію, а й формує цінності праці, відповідальність за власні рішення та соціальну свідомість. Акцент на легальній зайнятості та етичних стандартах у навчальних програмах створює основу для трансформації суспільної поведінки та поступового скорочення тіньової економіки.

Висновок. Отже, роль сучасної освіти у формуванні цінностей праці та відповідальної зайнятості є визначальною. Інформаційні технології та цифрові освітні ресурси надають можливість не лише розвивати професійні компетенції, а й трансформувати цінності особистості у напрямку соціально відповідальної поведінки. Освітні стратегії, що поєднують практичні навички, економічну грамотність та цифрову компетентність, здатні суттєво зменшити ризики тіньової зайнятості та сприяти сталому розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Любовець О. Вища освіта як чинник формування ціннісних орієнтацій української молоді. *Освітологія*, 2021. № 10, С. 37–44. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2021.104/>.
2. Ciucci S. Tax evasion, education and shadow economy. *Econ Change Restruct*, 2024. № 57, 150. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10644-024-09732-8>.
3. Shaulska L., Yakymova N. Problem of shadow employment in the context of the labour market structural transformation. *Skhid*, 2017. № 2 (148), p. 28–35. DOI: [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2017.2\(148\).102663](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2017.2(148).102663).

Наукове видання

**СУЧАСНА ОСВІТА І ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВОЇНІВ:
ТРАДИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали

**II Всеукраїнської щорічної науково-практичної конференції
20 березня 2026 року**

Відповідальні за випуск – Остапчук Т., Майданюк С., Гаманюк Л.